

گفت‌وگویی صبا با عوامل فیلم سینمایی پرویزخان

دودی که

همیشه از کنده

بلند می‌شود

احمد محمد اسماعیلی

گفت‌وگو

فیلم سینمایی پرویزخان یک فیلم درام ورزشی ایرانی به تهیه‌کنندگی عطا پناهی و کارگردانی علی ثقفی محصول سال ۱۴۰۲ است. این فیلم نخستین بار در چهل و دومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر رونمایی شد و از ۲۳ اسفند ۱۴۰۲ در قالب جدول اکران نوروزی روانه سینماهای ایران شد. علی ثقفی در اولین تجربه کارگردانی سینمایی خود به یکی از مهم‌ترین مقاطع تاریخی دوران حضور مرحوم پرویز دهداری در فوتبال با بازی سعید پورصمیمی پرداخته است که به موضوع استعفا و کناره‌گیری برخی از بازیکنان مطرح تیم ملی فوتبال کشورمان در برهه‌ای از سال‌های جنگ با عراق اختصاص دارد. شخصیتی که قواعد انسانی و اخلاقی برایش اولویت دارد و در عین حال باید با انواع و اقسام مخالفت‌ها و کارشکنی‌ها بجنگد تا بتواند یک تیم ملی جدید با بازیکنان جوان بسازد و همزمان اصول فنی و اخلاقی‌اش را زیر پا نگذارد و با تمام این چالش‌ها در بازی حساس با کویت نشان می‌دهد که دود از کنده بلند می‌شود. این فیلم با فروش بالایی سه میلیارد جزو باشگاه میلیاردی‌ها قرار دارد و در جدول فروش گیشه سینمای ایران رتبه پنجم را به خود اختصاص داده است. خبرنگار صبا با عوامل این فیلم به گفت‌وگو نشست است که در ادامه می‌خوانید.

المیرا دهقانی:

قدرت و استقلال شیدا از فیلتر زنانگی‌اش عبور کرده است

برای نخستین بار دختر پرویز دهداری را در زمان اکران فیلم دیدم. المیرا دهقانی علی‌رغم جوانی یک بک‌گراند موفق در تئاتر در همکاری با بزرگانی نظیر محمد یعقوبی، امیررضا کوهستانی و رضا ثروتی دارد و در تلویزیون با حضور در سریال‌هایی نظیر «سایه بان» و «لحظه گرگ و میش» و همکاری با کارگردان‌هایی نظیر همایون اسعدیان توان بازیگری‌اش را نشان داده است. المیرا دهقانی در فیلم پرتله پرویز خان در قالب نقش دختر پرویز دهداری بازی استاندارد و درستی از خودش ارائه می‌کند.

آیا بازی در فیلم‌های پرتله با بازی در سایر ژانرهای سینمایی تفاوت دارد؟

نکته مهم شخصیتی است که در این آثار بازی می‌کنید و حساسیت‌هایی که هست و اگر هم زنده باشد این حساسیت دو چندان خواهد بود و البته می‌تواند کمک‌هایی به بازیگر انجام بدهد و جاهایی دست و پای بازیگر را ببندد. موقعی که بازیگر فیلم پرتله برای ایفای نقش اطلاعاتی را از سوژه و نقشش جمع‌آوری می‌کند با رجوع به سوژه که در قید حیات است می‌تواند تمام احساسات، کنش‌ها و تفکرات سوژه‌اش را پیدا کند.

در پرویز خان نقش دختر پرویز دهداری را بازی می‌کنید. آیا برای ایفای نقشتان با ایشان ملاقاتی داشتید؟

نه، ملاقات حضوری و چهره‌به‌چهره با دختر پرویز دهداری نداشتم...

خودتان این تمایل را نداشتید و یا خواسته کارگردان بود؟

من تمایل به این ملاقات داشتم. منتهی فکر می‌کنم چون کارگردان نمی‌خواست حساسیتی ایجاد شود صلاح دید چنین ملاقاتی رخ ندهد و کارگردان اطلاعات جمع‌آوری شده در باره دهداری و دخترش را در اختیارم قرار داد و برای نخستین بار دختر پرویز دهداری را در زمان اکران فیلم دیدم.

چقدر به لحاظ فیزیکی با ایشان شباهت داشتید؟

باید نسبت به دهه شصت و وضعیت سنی ایشان قیاس داشت و بهر حال نزدیک به چهل سال زمان از دوران جوانی ایشان گذشته است. عکس‌های جوانی که از ایشان دیدم خیلی از چهره من دور نبود. ایشان با توجه به مختصات دهه شصتی جزو دختران مستقل، تحصیل‌کرده و روشنفکر محسوب می‌شدند و شاید طراح لباس و طراح گریم تلاش کردند که بیشتر به این شخصیت نزدیک بشوم.

آیا کارگردان به خاطر شباهت شما با دختر پرویز دهداری شما را برای ایفای این نقش انتخاب کرد و یا بر اساس توانایی‌های بازیگری شما؟

این سوال بیشتر به آقای ثقفی مرتبط است.

شما دلیل انتخابتان را از کارگردان نپرسیدید؟

نه، زیرا دختر پرویز دهداری چهره شناخته‌شده‌ای مثل پدرشان نیستند و لزومی نداشت که شباهت ظاهری دلیل انتخاب من برای نقش باشد. انتخاب بازیگر بسته به نگاه و سبک کاری کارگردان برمی‌گردد. گاهی کارگردانی برایش اولویت دارد بازیگرانش شبیه شخصیتی که بازی می‌کنند باشد و کارگردان دیگر اولویت‌های دیگر

اما در اصل اینطوری نیست و قدرت و استقلال شیدا از فیلتر زنانگی‌اش عبور کرده است و قدرتی در شیدا پیدا می‌شود که شباهت او را با سایر زنها کم می‌کند و اصلاً شبیه مردان نیست.

هم بازی شدن با پرویز پورصمیمی برای‌تان چه دستاوردهایی داشت؟

ایشان بی‌نظیر هستند و بابت این همبازی شدن خوشحالم و یک کلاس درس برایم بود و با خیلی از مسائل جدید در این مصاحبت آشنا شدم.

علی باقری:

کمک مربی‌ها بیشتر ضربه گیرهای تیم هستند

در سال‌های اخیر نسلی از تئاتر وارد سینما شده‌اند که توانسته‌اند با اتکا به تجربیاتشان در صحنه و در قالب پرده نقره‌ای تصاویر درخشانی خلق کنند. یکی از این بازیگران علی باقری بازیگر توانمند و محبوب تئاتر و سینما است که مخاطب سینما بازی‌های موثر او را در فیلم‌هایی مثل «زدها وارد می‌شود»، «خوک» و «متری شیش و نیم» را در ذهن دارد. باقری در تئاتر بک‌گراند موفق همکاری با کارگردان‌های نوگرا و تجربه‌گرایی نظیر رضا ثروتی، امیر رضا کوهستانی و جابر رضایی را دارد. اینجا همانجاست، ایوانف، درهای نیمه باز، کالیگولا، رولور، فصل باران‌های موسمی، نمی‌تونیم راجع بهش حرف بزنیم و این لحظه را جایی دیدم از جمله کارهای مهم کارنامه کاری باقری محسوب می‌شوند. علی باقری در فیلم اتوبیوگرافی «پرویز خان» در قالب نقش رضا وطنخواه بازی رئالیستی درست و با اندازه‌ای ارائه می‌کند.

در «متری شیش و نیم» نقش یک پخش‌کننده خردپای مواد که وجوهات انسانی دارد را درست و سنجیده ایفا کرده و در دو فیلم «خوک» و «به خصوص ازدها وارد می‌شود» مانی حقیقی در نقش کاراکتر کارگاه آرام و خاموش نقش‌های مختلفی را در سینما خلق کردید. آیا در زمینه انتخاب‌های‌تان در سینما نگاه سخت‌گیرانه‌ای دارید و دوست دارید نقش‌های دشوار و غیر متعارف را ایفا کنید؟

تلاش می‌کنم با دقت و بررسی کامل نقش‌هایم را انتخاب کنم. درباره تحلیل شخصیتها یک رویکرد کلی دارم و هیچ وقت درباره

مثل نام و قدرت و توان بازیگری برایش مهم است.

در سریال «لحظه گرگ و میش» تجربه به شما کمک کرد که بهتر نقشتان را در پرویز خان بازی کنید؟

دختر دهه شصتی که در هر مدیوم و ژانری به تصویر در می‌آید متناسب با شخصیت و نوع خاستگاه فکری‌اش است و تیپ‌های متفاوتی از دختران دهه شصتی برای ارائه و بازی وجود دارد. این تجربه به من از این جهت کمک کرد که بهتر به فرهنگ و شرایط دوران اجتماعی دهه شصت آشنا بشوم. اما جنس و طبقه‌ای که شیدا در فیلم «پرویز خان» متعلق به آن است بسیار متفاوت از جنس و طبقه اجتماعی یاسمن در سریال «لحظه گرگ و میش» است. برای من موقعیت تاریخی که در سریال لحظه گرگ و میش تجربه‌اش کرده بودم بسیار کمک‌حالم شد تا خیلی سریع تر وارد روال و فضای داستانی فیلم بشوم. شیدا دختری از یک خانواده ورزشی و پدری با روحیات خاص و ویژه است.

با توجه به نوع رفتارهایی که بین پرویز دهداری و دخترش در فیلم ارائه می‌شود به نظر می‌رسد شیدا خیلی وابسته و علاقه‌مند به پدرش است. چقدر به این مسئله اعتقاد دارید؟

پرویز دهداری شخصیت محکم، قوی و حامی‌گونه‌ای دارد و طبیعی است که دخترش خیلی به او وابسته باشد و شیدا راز دار پدرش است.

با توجه به شرایط اجتماعی دهه شصت و نوع نگاه‌های که به زنان وجود داشت به نظر می‌رسد شیدا دختر مرفقی و روشنفکری باشد رانندگی می‌کند و در جاهایی با پدرش همراه است؟

درست است. شیدا تا حدی زیادی تحت تاثیر روحیه مردانه و تجربه گرا و ورزشکاری پدرش است و برآیند چنین تربیتی این می‌شود که او در رشته زبان تحصیل می‌کند. پیانو می‌زند و از اسکی رفتن هم غفلت نمی‌کند و اهل سفرهای خارجی هم هست.

آیا می‌توانیم این استنباط را داشته باشیم شیدا تحت تاثیر پدر مقتدرش برخی از رفتارهایش مردمانه است؟

نه، با این تحلیل موافق نیستم. مستقل بودنش را قبول دارم و مرد ماب بودنش را قبول ندارم. لزوماً فکر می‌کنیم دخترانی که قدرتمند هستند قدرتشان از جنس قدرت مردانه است و زنانگی کم رنگی دارند.